

Wirja tixhet dawl fuq it-teknika u l-materjal ta' fuħhar preistoriku

Stqarrija l 21 ta' Ġunju 2022

Fil-Mużew Nazzjonali tal-Arkeologija għadha kemm infetħet wirja li tippreżenta r-riżultati ta' investigazzjoni xjentifika dwar il-materjali u t-teknika li kienu jintużaw biex isir il-fuħhar matul il-preistorja Maltija.

L-investigazzjoni saret bħala parti mill-proġett 'Maltapot', li kellu l-għan li jixhet aktar dawl fuq kif it-teknika kienet tgħaddi mill-Gżejjer Maltin għal pajjiżi barranin u viċi versa fil-fażijiet ta' Għar Dalam, Skorba u Żebbuġ tal-preistorja Maltija. Ir-riċerka saret mid-Dipartiment tal-Klassiċi u l-Arkeologija fil-Fakultà tal-Arti fl-Università ta' Malta, bl-appoġġ tal-Mużew Nazzjonali tal-Arkeologija u l-Programm Horizon 2020 għar-Riċerka u l-Innovazzjoni fi ħdan l-Unjoni Ewropea, skont il-Marie Skłodowska-Curie Grant Agreement.

Fost l-għanijiet tal-proġett kien hemm dak li tiġi determinata n-natura tal-materjali użati fil-fuħhar tal-preistorja Maltija, kif ukoll li jiġi identifikat is-sors, sabiex tiġi mwiegħba l-mistoqsija: Ir-riċepjenti minn dan il-perjodu tal-preistorja Maltija saru f'Malta stess, jew ingiebu hawn mill-immigranti li ġew joqogħdu f'din il-gżira? Ir-riċerkaturi użaw diversi metodi analitiċi biex isibu t-twegibiet għal din il-mistoqsija.

Il-wirja, li se tibqa' għaddejja sal-aħħar ta' Awwissu, ġiet inawgurata mill-Ministru għall-Wirt Nazzjonali, l-Arti u l-Gvern Lokali, Owen Bonnici. Huwa qal li esebizzjonijiet bħal din iwettqu wiehed mill-għanijiet ewlenin ta' Heritage Malta: dak li tintrepreta l-istorja ta' pajjiżna u tikkomunikaha mal-viżitaturi, kemm lokali u kemm barranin. "B'mod speċjali," qal Dr Bonnici, "il-perjodu preistoriku jattira interess kbir għal dawk kollha li jkunu fostna."

Il-Chairman ta' Heritage Malta, Mario Cutajar, kellu kliem ta' tifhir għal kollaborazzjonijiet ta' riċerka bħal din, għax iħaffru fil-fond ta' żminijiet imbiegħda biex isibu twegibiet għal mistoqsijiet li huma importanti biex nifhmu aħjar lill-ewwel komunitajiet li għexu f'dawn il-gżejjer. Dawn it-twegibiet jixhtu dawl fuq networks usa' li Malta kienet tagħmel parti minnhom lil hinn minn xtutna fil-preistorja.

Huwa zied jgħid li l-fuħhar jagħtina rabta tangibbli mal-popli preistoriċi li għexu fi gżiritna. Il-wirja 'Maltapot' timxi pass ieħor 'il quddiem, billi tipprovdni tagħrif xjentifiku dwar il-kompożizzjoni kimika tar-riċepjenti tal-fuħhar li kienu jintużaw eluf ta' snin ilu, fejn kellhom sehem kruċjali l-qawwa tan-nar, il-kwalità tat-tafal, u t-teknika tat-temprament. Din il-wirja tabilhaqq turina r-riżultati affaxxinanti ta' meta l-arkeologija, l-antropologija u x-xjenza jingħaqdu flimkien biex jilħqu l-għan komuni tagħhom li jsibu twegibiet għal mistoqsijiet li ilhom isiru sekli shaħ, qal is-Sur Cutajar.